

## Suunnitelma kunnallisten toimintojen turvaamiseksi työtaistelutilanteessa

Kunnalliseen virka- ja työehtosopimusjärjestelmään kuuluu mahdollisuus käyttää laillisia työtaistelukeinoja. Myös työtaistelun uhka on työtaistelutoimenpide, joka pakottaa työnantajan ja palvelutuotannosta vastaavan ryhtymään varautumistoimenpiteisiin. Kunnan ja kuntayhtymän pitää myös työtaistelun uhatessa toimia normaaliin tapaan ja suorittaa sille kuuluvat tehtävät. Kaikkien viranhaltijoiden ja työntekijöiden, myös työtaisteluun mahdollisesti osallistuvien, on suoritettava kaikki virka- ja työtehtävänsä normaalisti ennen työtaistelun alkamista.

Kunnan palvelutoiminta tulee turvata myös työtaistelun aikana. Palvelujen tuottaminen voi vaikeutua tai jopa keskeytyä kokonaan. Työtaistelu voi myös aiheuttaa vaaraa henkilöille ja omaisuudelle.

Kunta voi tarvittaessa päättää palvelujen järjestämisestä esimerkiksi yhteistoiminta-alueella tai kuntien välisenä toimintana taikka keskittämällä toimintoja.

Kunnassa on laadittu etukäteen suunnitelma mahdollisen työtaistelun varalta palvelujen saatavuuden ja toimintojen turvaamiseksi. Suunnitelma on tehty toimintayksiköittäin tai vastuualueittain. Sen laatimisesta vastaavat asianomaiset vastuuhenkilöt. Suunnitelmasta on myös apua käytäessä mahdollisia lakkorajaneuvotteluja. Tammelan kunnan suunnitelma on tehty Kuntatyönantajan ohjeistuksen mukaisesti.

### Viranhaltija- ja luottamushenkilöstöorganisaation päätöksenteko ja yhteistyö työtaistelutilanteissa

Kunnallisten luottamushenkilöelinten on syytä varautua tilanteen edellyttämisiin ylimääräisiin kokouksiin työtaistelun aikana. Luottamushenkilöiden pitäisi myös pyrkiä tavanomaista tehostetumpaan yhteistoimintaan työtaisteluun kuulumattomien viranhaltijoiden ja työntekijöiden kanssa. Luottamushenkilöiden tulee varautua tekemään tiettyjä tarpeellisia hallintotehtäviä, jos näitä tehtäviä tekevä henkilöstö on lakossa. Joissakin tapauksissa luottamushenkilöt voivat joutua suorittamaan muitakin tehtäviä. Tällöin on huolehdittava toimivaltaa koskevien määräysten muuttamisesta tarpeen mukaan.



## Toiminnan yleinen johtaminen

Työtaistelutilanteessa periaatteelliset ratkaisut ja tärkeimmät toimintaohjeet päättää kunnanhallitus, mikäli asian kiireellisyys sen sallii. Hallitus voi antaa päätösvallan toimikunnalle, joka koostuu kunnan johtoryhmästä, josta henkilöstön edustaja on vapautettu työtaistelutilanteessa.

Toiminnan yleisestä johtamisesta vastaa kunnan johtoryhmä.

## 1. Vastuuhenkilöt

Vastuuhenkilönä toimiva edustaa työnantajaa työtaistelutilanteessa. Asemansa vuoksi vastuuhenkilöiden oletetaan jäävän lakon ulkopuolelle. Vastuuhenkilö vastaa toiminnan ylläpitämisestä vastuualueellaan. Vastuuhenkilöiden ohella toiminnan turvaamisesta työtaistelutilanteessa vastaavat kunnan ja kuntayhtymän viranomaiset (toimielimet ja viranhaltijat ja työntekijät), jotka normaalistikin ovat toiminnasta vastuussa.

Työtaistelun ajaksi vastuuhenkilöksi nimetyn työnjohdollista toimivaltaa ja oikeuksia voidaan hallintosäännön rajoissa tarvittaessa muuttaa esimerkiksi työvuoroluetteloiden laatimiseksi tai henkilöstöä koskevien päätösten tekemiseksi.

### Tammelan kunnan vastuuhenkilöt ja heidän varahenkilönsä

Toimiala	Vastuuhenkilö	Varavastuuhenkilö
<b>Hallinto- ja kehittämisspalvelut</b>	Kunnanjohtaja	Talous- ja hallintojohtaja
Talous- ja hankintapalvelut	Talous- ja hallintojohtaja	Hallintopäällikkö
Hallintopalvelut	Hallintopäällikkö	Talous- ja hallintojohtaja
ICT-palvelut	ATK-suunnittelija	Talous- ja hallintojohtaja
Henkilöstöpalvelut	Henkilöstöpäällikkö	Kunnanjohtaja
<b>Sivistyspalvelut</b>	Sivistystoimenjohtaja	Virka rehtori
Koulukeskus	Rehtori	Sivistystoimenjohtaja
Muut koulut	Koulunjohtaja	Sivistystoimenjohtaja tai virka-rehtori
Päiväkodit	Varhaiskasvatuspäällikkö	Sivistystoimenjohtaja, Päiväkodinjohtaja

Työsuojelu	Työsuojelupäällikkö	Henkilöstöpäällikkö
<b>Tekniset palvelut</b>	Tekninen johtaja	Kaavoittaja
Yhdyskuntatekniikan ja vesi- huollon palvelualue	Maanrakennusmestari	Talonrakennusmestari
Kiinteistöjen palvelualue	Talonrakennusmestari	Maanrakennusmestari
Ruoka- ja puhdistuspalvelujen palvelualue	Ruoka- ja puhdistuspalvelujoh- taja	Hoivalaitosten ruoka- ja puhdis- tuspalveluesimies
	Hoivalaitosten ruoka- ja puhdis- tuspalveluesimies	Koulujen ruoka- ja puhdistus- palveluesimies

Työnantajan vastuuhenkilöiden tulee huolehtia siitä, että lakon ulkopuolella oleva henkilöstö voi jatkaa työtään. Muut kuin työnantajan edustajat eivät voi antaa työtaisteluun osallistuville suojelutyötä tekeville esimerkiksi työnjohdollisia ohjeita tai määräyksiä tehtävien suorittamisesta. Työnantaja vastaa työsuojelusta myös työtaistelutilanteessa.

## 2. Tiedottamisesta ja neuvotteluista vastaavat henkilöt

Kunnan viestinnän pääkanava on kunnan kotisivut. Vastuu tiedotuksesta on kunnanjohtajalla tai tähän tehtävään erikseen määrätyillä viranhaltijoilla tai työntekijöillä. KT vastaa valtakunnallisesta työmarkkinatiedotuksesta keskusjärjestötasolla.

Kuntalaisille on kerrottava mahdollisimman ajoissa työtaistelun aiheuttamista muutoksista palvelujen tarjontaan: miten työtaistelu haittaa toimintoja, mitä palveluja sen aikana on saatavilla, mitkä palvelut lakkaavat ja mitä korvaavia järjestelyjä on tarjolla. Näistä on välitettävä tietoa jo hyvissä ajoin ennen työtaistelua ja niiden aikana erityisesti silloin, kun palvelujen tarjonnassa tapahtuu muutoksia.

### Tammelan kunnan tiedottamisen vastuuhenkilöt

Tiedotuksen tai neuvottelun kohde	Vastuuhenkilö	Varavastuuhenkilö
Työtaistelun estämistä, rajoittamista ja lopettamista koskevat neuvottelut työtaisteluun osallistuvan henkilöstön edustajien kanssa	Kunnanjohtaja KT-yhteyshenkilö (henkilöstöpäällikkö)	Talous- ja hallintojohtaja Kunnanjohtaja



Henkilökunnalle tiedottaminen	Henkilöstöpäällikkö	Kunnanjohtaja
<b>Tiedotuksen tai neuvottelun kohde</b>	<b>Vastuuhenkilö</b>	<b>Varavastuuhenkilö</b>
Kuntalaisille ja tiedotusvälineille tiedottaminen	Kunnanjohtaja	Talous- ja hallintojohtaja
Naapurikunnille ja muille yhteistyökumppaneille tiedottaminen	Kunnanjohtaja	Talous- ja hallintojohtaja
KT-kuntatyönantajalle tiedottaminen	KT-yhteyshenkilö (henkilöstöpäällikkö)	Kunnanjohtaja

### 3. Työtaistelusta kerättävät tiedot ja vastuuhenkilöt

Kunnan/kuntayhtymän tulee kerätä tiedot työtaistelun (laillinen tai laitton) aikana työtaistelun toimeenpanevan yhdistyksen kanssa käydyistä neuvotteluista ja säilyttää laaditut muistiot ja pöytäkirjat sekä muut yksityiskohtaiset tiedot työtaistelusta. Kaikki tapahtumat ja tiedot, päivämäärät ja kellonajat on syytä kirjata yksityiskohtaisesti.

Yksityiskohtaisilla tiedoilla, esimerkiksi sillä, kuka henkilö on kulloinkin ollut työvuorossa, on merkitystä lakon aikaisia palvelussuhteen ehtoja myöhemmin selvittäessä, samoin kuin suojelutyöstä maksettavaa palkkausta maksettaessa. Tiedoilla on merkitystä myös työtaistelun jälkeen mahdollisesti esille tulevia erimielisyyksiasioita selvittäessä.

### Tammelan kunnan kerättävät tiedot ja vastuuhenkilöt

Kerättävät tiedot	Vastuuhenkilö	Varavastuuhenkilö
KT-Kuntatyönantajalle kerättävät tiedot kokonaisuutena	KT-yhteyshenkilö (henkilöstöpäällikkö)	Kunnanjohtaja
Työtaisteluun osallistuneiden henkilöiden määrä työyksiköittäin	Palvelualueen vastuuhenkilö	Palvelualueen varavastuuhenkilö
Kuinka kauan työtaisteluun osallistuneet olivat poissa työpaikaltaan työyksiköittäin	Palvelualueen vastuuhenkilö	Palvelualueen varavastuuhenkilö
Työtaistelun seuraukset, aiheutuneet vahingot, tekemättä jääneet työt, muutokset, siirtämiset työtehtävissä, sijaisten ja varahenkilöiden palkkaaminen ja muut kustannukset työyksiköittäin	Palvelualueen vastuuhenkilö	Palvelualueen varavastuuhenkilö

#### 4. Toimintojen turvaaminen lakon aikana

Työtaistelun varalta on syytä tehdä yksityiskohtainen suunnitelma ja päätös siitä, miten turvataan lakon kohteena olevien hoivalaitosten, päiväkotien, koulujen, sähkö- ja vesilaitosten sekä muiden laitosten palvelutoiminnan jatkuminen mahdollisimman vähin keskeytyksin ja häiriöin.

Vastuu toiminnoista on aina kunnalla ja työtaistelun yhteydessä on selvitettävä kaikki mahdollisuudet jatkaa toimintaa. Päätöksen toimintayksikön tai laitoksen sulkemisesta voi tehdä vain kunnan johtoryhmä, viimekädessä hallitus. Palvelujen turvaamiseksi voidaan käynnistää myös yhteistyö kuntatyönantajien välillä. Palveluja voidaan hankkia myös yksityiseltä. Vuokratyövoimaa ja ostopalveluja voidaan käyttää ja/tai lisätä työtaistelun aikana.

#### 5. Työntekovelvollisuus työtaistelun aikana

Työtaistelun aikana työn johto- ja valvontaoikeus ovat kaikissa tilanteissa työnantajalla. Työnantaja huolehtii siitä, että lakon ulkopuolella oleva henkilöstö voi jatkaa työtään ja vastaa työsuojelusta myös työtaistelutilanteessa. Työtaistelun piiriin kuulumattomat työntekijät ovat velvollisia tekemään kaikki tavanomaiset työtehtävänsä ja työnantaja voi osoittaa heille myös muita työtehtäviä. Työnantajalla on myös oikeus työmäärän ja työn ja

toiminnan aiheuttamien muutosten seurauksena muuttaa ja vahvistaa uudelleen työvuoroluetteloja. Työtaistelun piiriin kuulumattoman viranhaltijan on täytettävä tavanomaiset virkavelvollisuutensa, minkä lisäksi hän on velvollinen tekemään suojelutyötä.

Työtaistelun piiriin nimetyllä työntekijällä tai viranhaltijalla ei ole työntekovelvollisuutta lakon aikana. Työtaisteluun osallistuvilla ei ole oikeutta oleskella työpaikalla tai muuallakaan työnantajan tiloissa.

### Hallinto- ja kehittämispalvelujen välttämättömät toiminnot ja niiden turvaaminen lakon aikana

#### 1. Päätöksenteko ja toimeenpano

Päätöksenteko ja toimeenpano turvataan lakon aikana käytävissä olevan henkilöstön voimin. Kokoukset järjestetään suunnitellusti ja valmisteluvastuuta siirretään mahdollisuuksien mukaan käytävissä olevalle henkilöstölle asioita priorisoiden. Tehdyt päätökset pannaan täytäntöön normaalisti. Vähimmäishenkilöstö 1 henkilö.

#### 2. Palkanmaksu

Palkanmaksu voidaan hoitaa lakon ajankohdasta ja ennakoidusta pituudesta riippuen palkkaennakkoina, vuokratyövoimalla, kuntayhteistyöllä tai väliaikaista henkilöstöä palkkaamalla. Palkkasummina voidaan käyttää esim. edeltävän kuukauden palkkaa, joka korjataan lakon päätyttyä. Lakoon osallistuvien palkanmaksu katkaistaan lakon alkamisajankohdasta lukien. Vähimmäishenkilöstö 1 henkilö.

#### 3. Maksuliikenne

Maksuliikenne pyritään hoitamaan normaalisti. Käytävissä oleva henkilöstö asia tarkastaa ja hyväksyy laskut. Ostoreskontra hoidetaan vuokratyövoimalla, kuntayhteistyönä tai väliaikaista henkilöstöä palkkaamalla. Tarvittaessa perintätoimet ja myyntireskontratapahtumat voidaan jäädyyttää lakon ajaksi. Vähimmäishenkilöstö asiatarkastajien ja hyväksyjien lisäksi 1 henkilö.

#### 4. Tietoliikenne yhteyksien turvaaminen

Tietoliikenneyhteyksien turvaaminen on lakkotilanteessa elintärkeä toiminto ja se pyritään turvaamaan tarvittaessa ostopalveluna, kuntayhteistyöllä, vuokratyövoimalla tai väliaikaista henkilöstöä palkkaamalla. Vähimmäishenkilöstö 1 henkilö.

#### 5. Neuvonta ja opastus

Neuvonnan ja opastuksen tarve pyritään ennakoimaan jo ennen lakkoa tiedottein, opastein ja www-sivusisällöin.

### Sivistyspalvelujen välttämättömät toiminnot ja niiden turvaaminen lakon aikana

#### 1. Päivähoito

Jokainen päiväkotitulee pyrkiä pitämään toiminnassa käytettävissä olevan henkilökunnan voimin. Hoitoon tulee pyrkiä ottamaan mahdollisimman paljon lapsia. Lapsiryhmiä voidaan yhdistää tarkoituksenmukaisella tavalla. Tarvittaessa henkilökuntaa siirretään päiväkodista toiseen.

#### 2. Perusopetus

Opettajien työtaistelun aikana kunnan tulee mahdollisimman hyvin turvata opetuksen antaminen ja muu opetukseen/opiskeluun liittyvä toiminta käytettävissä olevalla henkilökunnalla. Opetusta voidaan antaa myös ostopalveluna koululainsäädännön suomissa rajoissa. Työtaistelun aikana ei ole estettä palkata väliaikaista viranhoitajaa ja tuntiopettajaa antamaan opetusta. Kunnanhallituksen, koululautakunnan tai koulun johtokunnan jäsenet voivat toimia opettajina kykyjensä mukaan.

Opetuksen ehkä vähetessä työtaistelun aikana oppilaille tulisi järjestää kunnan nuoris- ja liikuntatoimen tai paikkakunnalla toimivien urheilujärjestöjen tai vastaavien yhteisöjen avulla ohjattua vapaa-ajan toimintaa. Toimintaan voidaan ottaa mukaan myös siihen halukkaita oppilaiden vanhempia (vastuuta oppilaista ei voi kuitenkaan kokonaan siirtää vanhemmille).

Koulujen tiloja tulisi mahdollisuuksien mukaan käyttää nuoris- ja liikuntatoimen järjestämään vapaa-ajan toimintaan.

Työnantaja voi harkita, järjestetäänkö oppilaille mahdollisuus työtaistelun aikana ruokailuun koulussa. Järjestyksenpito ja vartioinnista huolehtiminen koulussa kuuluu myös työtaistelun aikana työnantajalle.

Työtaistelun vuoksi ilman työtä jäävä koulujen muu henkilökunta (esim. ruokapalvelu- ja siivoushenkilöstö ja kouluavustajat) pyritään sijoittamaan kunnan muihin yksiköihin vastaaviin työtehtäviin. Heille voidaan myös virka- ja työehtosopimusten määräyksiä noudattaen vahvistaa pidettäväksi vuosilomaa työtaistelun aikana. Jos heidän sijoittamisensa kunnan muiden yksiköiden vastaaviin tehtäviin tai vuosiloman antaminen heille ei ole mahdollista, heidät voidaan lomauttaa.



Koulukuljetukset ja muut koulun tarvitsemat ostopalvelut on pyrittävä peruuttamaan siten, että niistä aiheutuu mahdollisimman vähän kustannuksia.

### Teknisten palvelujen välttämättömät toiminnot ja niiden turvaaminen lakon aikana

#### 1. Vesihuolto

Veden jakelu ja jätevesiverkon toimivuus turvataan kaikissa olosuhteissa. Kiireettömiä huoltotoimenpiteitä siirretään. Tarvittavat, kiireelliset korjaustoimet suoritetaan esimiesvoimin ja yksityisiä yhteistyökumppaneita käyttäen. Häilytykset vesihuollon laitoksilta tulevat maanrakennusmestarin ja talonrakennusmestarin puhelimiin. Häiriötilanteissa toimitaan vesihuoltolaitoksen häiriötilannesuunnitelman mukaan.

#### 2. Kiinteistöt

Kiinteistöjen lämmitys ja talotekniikan toiminnot mukaan lukien hälytysjärjestelmät turvataan esimiesvoimin ja yksityisiä yhteistyökumppaneita käyttäen. Kiireettömiä huoltotoimenpiteitä siirretään.

#### 3. Paloturvallisuuden ylläpito

Kanta-Hämeen pelastuslaitos ja paikalliset vapaapalokunnat huolehtivat paloturvallisuudesta kunnan alueella.

#### 4. Sähkösaannin turvaaminen

Eleina Oy ja Caruna Oy huolehtivat sähkönjakeluverkon toimivuudesta kunnan alueella

#### 5. Ruoka- ja siivouspalvelut hoivalaitoksissa

Hoivalaitosten ruoka- ja siivouspalvelut turvataan käytettävissä olevan henkilökunnan voimin. Niistä kohteista, joiden ruokapalvelut tai siivous ei vaaranna asiakkaiden henkeä tai terveyttä, voidaan siirtää henkilöstöä tarvittaessa hoivalaitoksiin.

Elintarvikehankintoja tehdään työtaistelun uhatessa ennakoivasti, varastojen rajallisuus huomioiden. Ruokakuljetuksissa voidaan käyttää ostopalvelua tarvittaessa.

### 6. Suojelutyö lakon aikana

Suojelutyöllä tarkoitetaan työtä, jonka suorittaminen työtaistelun aikana on välttämätöntä kansalaisten hengen tai terveyden vaarantamisen ehkäisemiseksi taikka sellaisen omaisuuden suojelemiseksi, joka työtaistelun vuoksi erityisesti vaarantuu. Suojelutyöksi voidaan lukea myös edellä todettujen kriittisten toimintojen toteuttamiseksi välttämättä tarvittavien palvelu- ja tukitoimintojen sekä käyttö- ja kunnossapitotehtävien keskeytymätön saatavuus sekä tieto- ja viestintäjärjestelmien kes-





keytymättömän toimivuuden ylläpitäminen. Suojelutyöksi voidaan määritellä myös edellä todetun työn suorittamista varmistava varallaolo tai päivystys.

Suojelutyövelvollisuus koskee vain viranhaltijoita. Suojelutyön teettämisen tarpeen ratkaisee kunnanhallitus. Kunnanhallitus voi delegoida toimivaltaa viranhaltijoille.

Työtaistelun toimeenpanevan yhdistyksen tulee jättää työtaistelun ulkopuolelle tietyt yhteiskunnan ja kansalaisten kannalta elintärkeät toiminnot, jotka myös kunta on linjannut välttämättömiksi toiminnoiksi. Jos yhdistys näin tekee, suojelutyötä ei tarvita näiden toimintojen turvaamiseksi.

Tammelan kunta noudattaa kulloinkin voimassaolevia KT Kuntatyönantajan julkaisemia ohjeita työtaisteluun varautumisen, työtaistelun aikaiseen toimintaan ja työtaistelun päättämiseen liittyviin toimiin.

